

Analytisk Sammendrag**6.****Gi et analytisk sammendrag av Aristoteles' "funksjonsargument." (Aristoteles 2 2015: 70-72)**

Ordtelling er tatt første ordet på neste setning under, og til men ikke med bibliografien, og er i følge mitt skriveprogram(LibreOffice) **593** ord.

Aristoteles begynner sitt søk om den endelige goden med å påpeke at for mange roller, og for forskjellige mennesker, later det til å være forskjellige mål som opptar dem. Enhver handling som tas i disse rollene er for å oppnå disse målene. Siden det er mål for disse handlingene, må det også være goder. Skulle det være flere slike mål, så må det finnes flere slike goder [1097a1-24]. Men Aristoteles mener at vi kan snevre inn disse målene: Han sier at om vi har ett mål vi prøver å oppnå uten at dette er et middel for å oppnå et annet mål, så vil dette være et *endelig mål*. Et endelig mål er derfor et mål vi streber ubetinget etter, for dens egen skyld [1097a30-33].

Men hvilket endelig mål er som står frem for alt? Aristoteles mener at selv når vi streber for å oppnå rikdom, ære, berømmelse eller dyd, så er det betinget av at disse vil bringe oss lykke. Derfor må *lykke* være det fremste av disse endelige målene. Bare lykke prøver vi å oppnå for sin egen skyld [1097b1-5].

Aristoteles argumenterer så ut ifra fullstendighet. Den endelige gode må være fullstendig. Han prøver å undersøke om menneske er fullstendig som *zoon politikon*: Om hva som gjør mennesket fullstendig er dets forhold med familie, medborgerne, etc. Men han mener så at dette kravet om fullstendighet da må utvides til disse personene også, noe som leder til regresjon *ad infinitum*. Det må derfor være én ting som alene kan gjøre livet er verdt å leve uten uten at noe mangler. Denne tingen virker igjen å være lykken [1097b20-24].

Gjennom disse undersøkelsene har Aristoteles funnet at lykken er den endelige goden vi mennesker må strebe etter. Men hvordan kan vi så oppnå denne lykken? Han bruker eksempelet om at en fløytespiller vil oppnå det gode – sitt mål – ved å spille bra; ved å utføre sin funksjon vil fløytespilleren oppnå sitt mål. Så for å oppnå lykke – vårt endelige mål – må vi utfylle vår funksjon som mennesker [1097b25-30]. Siden vi er bygd opp av deler som alle har sin funksjon, må også

menneske som en helhet ha en funksjon [1098a1-5]. Aristoteles mener at slik en funksjon må være unikt for mennesker, og ikke noe vi deler med dyr og planter. Fra Aristoteles' filosofi er det som skiller oss fra disse at vi er *zoon logikon*, vi er dyr som har fornuft og handler i samsvar med denne fornuften. Så menneskets funksjon består i, som Aristoteles sier, «*sjelens virksomhet*» i trå med fornuften [1098a15-18]. Men, argumenterer Aristoteles, én som har en funksjon og én som er dyktig i denne funksjonen har fortsatt samme funksjon. Det er ikke det å ha besittelse av fornuft som er menneskets funksjon – funksjonen må være en aktivitet. En som av natur er mer fornuftig vil ikke være mer lykkelig enn en som er mindre fornuftig. Begge har som funksjon å handle fornuftig i henhold til sin «særegne dyd». Det som er menneskets funksjon og mål er virke i henhold til sin fornuft, hvilket er så handle i henhold til sin beste og mest fullkommende dyd [1098a19].

Videre redegjør Aristoteles at man må leve hele livet sitt etter dette prinsippet, ikke bare en dag nå og da, for «én svale gjør ingen sommer» [1098a20-21]. Aristoteles påpeker så at det som er beskrevet over bare er en skisse for veien til det gode. Man kan ikke kreve samme type nøyaktighet for alle, og veien til lykke og det godt liv må tas på individuell basis, men etter retningslinje lagt ned over [1098a25-1098b4].

Argumenterende tekst

8.

Drøft Singers påstand om at det kan være moralsk akseptabelt å drepe foster og nyfødte. (Singer 2015a) .

Ordtelling er tatt første ordet på neste setning under, og til men ikke med bibliografien, og er i følge mitt skriveprogram(LibreOffice) **800** ord.

I Å ta liv: Embryoet og fosteret(Singer,2015a) argumenterer Peter Singer for at det kan være moralsk akseptabelt å ta livet av foster og selv spedbarn. En kontroversiell filosofisk påstand, som skaper mye diskusjon i dagens samfunn.

Singer bygger det meste av teksten sin rundt det såkalte "konservative argumentet" mot abort. Som en syllogisme går argumentet som følger(Singer,2015a,s133):

- P1: Det er galt å drepe et uskyldig menneske.
- P2: Et menneskefoster er et uskyldig menneske.
- K: Det er derfor galt å drepe et menneskefoster.

De fleste liberale argumenter mot denne syllogismen angriper P2, og mener at et foster ikke kan regnes som et menneske. Singer mener at disse motargumentene ikke holder, siden de ikke klarer å sette et skarpt skille når fosteret blir et menneske(Singer,2015a,s125-128). Singer velger heller å se på P1. Grunnen til at det å drepe en person er galt i følge utilitarismen, er at dette øker lidelsen i verden og personen har en preferanse om ikke å dø. Siden et foster/nyfødte ikke har selvbevisstheten til å ha denne preferanse, og en abort kan gjøres smertefritt, mener Singer at man ikke kan argumentere at fosteret har samme rettigheten som en voksen person om ikke å bli drept.

Et motargument Singer presenterer er at fosteret har potensialet til å bli en rasjonell, autonom, selvbevisst person. Men Singer bruker en rekke analogier til å vise at noe som har potensialet til X ikke har de samme rettighetene til X(Singer,2015a,s135-137). Dermed står konklusjon til Singer: Det kan være moralsk akseptabelt å drepe foster og spedbarn.

La oss nå se for oss en person, uten noen etterlatte, er sterkt rammet av demens, til slikt et nivå at det er lite tegn på selvbevissthet. Hva ville Singer sagt i dette tilfellet? Denne personen mangler selvbevisstheten til preferanse til liv (dette er satt på spissen, og er nok ikke tilfelle for demente generelt), så etter Singers argument, så kan det rettferdiggjøres å drepe personen. Den universale lykken vil også kunne økes om vi dreper denne personen, siden noen ufrivillig kanskje må pleie den demente. Dette leder til et *skråplanargument*, hvor drap på personer med nedsatt selvbevissthet kan rettferdiggjøres.

La oss nå se for oss at det finnes en kur mot demens. Etter 9 måneders behandling vil personen få tilbake selvbevisstheten. Dette gjør at personen før dette kun har potensialet til selvbevissthet. Per Singers argument vil drap av denne personen kunne rettferdiggjøres, siden personens potensial for selvbevissthet ikke gir samme rettigheter som en selvbevist person. Man kan argumentere for at denne personen bare midlertidig mangler selvbevissthet, og derfor ikke kan drepes. Men dette er ikke en faktor Singers argument, som stiller spørsmålet om personen besitter selvbevissthet eller ikke.

Argumentene om at potensialet til X ikke gir rettighetene til X, kan også vanskeligstilles. Singer mener fosteret ikke kan behandles anderledes enn et ikke-menneskelig dyr pga potensialet til å bli en person. Man kan argumentere foster nå har noe iboende som gjør at det vil kunne bli en person. Hva enn det er som gir de voksne selvbevissthet – en type «personegenskap» –, så har også fosteret det, bare i mindre grad (Wyller, 2017). Dette er et aktivt potensial: Fosteret har ikke noe valg, det vil utvikle seg til en person. Jeg vil derfor holde at selvbevissthet ikke er dikotomisk, men et spektrum. Dette bringer oss over i Singers neste artikkel: *Alle dyr er likeverdige* (Singer 2015b). Her mener Singer at det ikke burde være på grunnlaget av noen ferdighet at verdien til noe bedømmes. Derfor kan vi ikke si at siden fosteret har en mindre grad av denne «personegenskapen», så må det være mindre verdt enn en voksen person. Så ved å bruke dette som et mål på verdi, så bryter Singer sitt eget likeverdsprinsipp. Singers innvending med at det samme gjelder for prevensjon, blir gjennom skille mellom aktivt og passivt potensial svakere. Sperm- og eggceller har ikke det samme potensialet til å bli en person som fosteret har, bare et passivt potensial til å bli en person: Det må noe utenomliggende til for at dette skal skje. Derfor forsvinner Singers to hovedinnvendinger, ved at: Fosteret har noe i seg som gjør det til noe mer enn dyrene, og prevensjon ødelegger ikke et potensial på samme måte som abort. Motargumentene antar man allerede tillegger en iboende verdi til personer.

Kan vi finne ekstern kritikk av de utilitaristiske argumentene? Fra deontologien kan vi argumentere at fosteret må brukes som et mål i seg, og har visse rettigheter. Igjen kommer spørsmålet om fostret er en person, og derfor har disse rettighetene. Vi ser heller til dydsetikken og Rosalind Hursthouse(Hursthouse,2015,s.106-107). Hursthouse mener at spørsmålet om fosterets status – som en selvbevisst person – er metafysisk, som fører debatten vekk fra de virkelige omstendighetene rundt graviditeten. Det virkelige problemet kan derfor være alt for komplisert til at det kan reduseres til et ja/nei-spørsmål om fosterets status.

Bibliografi:

Aristoteles, *Den nikomakiske etikk*, Kapittel 7, IFIKK(red.) *Exphil 1: Filosofi- og vitenskapshistorie 7. utgave*, UiO/Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 2015, s. 70-72.

Singer, Peter: *Å ta liv: Embryoet og fosteret.*, IFIKK(red.) *Exphil 2: Tekster i etikk 7. utgave*, UiO/Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 2015 (a).

Singer, Peter: *Alle dyr er likeverdige.*, IFIKK(red.) *Exphil 2: Tekster i etikk 7. utgave*, UiO/Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 2015 (b).

Wyller, Truls, *Ja, fra fødselen er vi alle tings mål. Morgenbladet*, 13. okt 2017 (Hentet fra <https://morgenbladet.no/ideer/2017/10/ja-fra-fodselen-er-vi-alle-tings-mal> den 02.05.2018 kl. 19.15)

Hursthouse, Rosalind, *Dydsetikk og abort.*, IFIKK(red.) *Exphil 2: Tekster i etikk 7. utgave*, UiO/Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 2015.